

PLAN
ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
GIECZ
na lata 2012 – 2019

Gmina Dominowo

Urząd Gminy w Dominowie

63-012 Dominowo, ul. Centralna 7
województwo: wielkopolskie, powiat: średzki
tel. +48.612859213, fax +48.616231533
e-mail: urząd@dominowo.pl, <http://www.dominowo.pl>
NIP: 786-14-71-555, Regon: 000533127

Przewodniczący Rady
Krzysztof Ptasak

„Jeżeli podejmiemy poszukiwania w gnieździe ojców naszych — to znajdziemy być może więcej niż kiedykolwiek i gdziekolwiek napisano. Wpatrzmy się tylko w ziemię naszą.

Może Słowianie zostawili ją dla nas jako najtrwalszą księgę, może ją zaklęli, aby nigdy z dziedzictwa potomków nie wychodziła, i w tym celu urzekli owoczesnym sposobem, aby mogła służyć za świadectwo odwiecznej własności najpóźniejszym wnukom”

Zorian Dołęga-Chodakowski

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI		Str.
	WSTĘP	5
1.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GIECZ	7
2.	CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIEJSCOWOŚCI GIECZ	8
2.1	Położenie	8
2.2	Określenie przestrzennej struktury miejscowości	9
2.2.1	Dominanty przestrzenne	9
2.2.2	Otwarte przestrzenie wspólne	9
2.2.3	Elementy charakterystyczne dla miejscowości	10
3.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI GIECZ	10
3.1	Warunki klimatyczne	10
3.2	Obszar. Ludność.	11
3.3	Gleby	12
3.4	Warunki hydrologiczne	14
3.5	Wody podziemne	15
3.6	Świat roślinny i zwierzęcy	16
3.7	Zaplecze turystyczne	17
3.8	Dziedzictwo kulturowe	18
1	Zabytki	18
2	Zabytki archeologiczne	19
3	Infrastruktura uzupełniająca	21
3.9	Gospodarka	21
3.9.1	Rolnictwo i leśnictwo na terenie Gminy Dominowo	21
3.9.2	Przedsiębiorstwa na terenie Gminy Dominowo	23
3.10	Infrastruktura techniczna	24
3.10.1	Wodociągi i zaopatrzenie w wodę w sołectwie	24
3.10.2.	Kanalizacja i gospodarka ściekowa w sołectwie	24
3.10.3	Elektroenergetyka	24
3.10.4	Gazownictwo	24
3.10.5	Gospodarka odpadami stałymi	24
3.10.6	Telefonizacja w sołectwie	26
3.10.7	Drogownictwo i komunikacja wsi	26
3.10.8	Sytuacja mieszkaniowa wsi	27
3.11	Infrastruktura społeczna	27
3.11.1	Oświata i wychowanie	27
3.11.2	Kultura, sport	28
3.11.3	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	29
3.11.4	Bezpieczeństwo publiczne	30
3.11.5	Ochrona przeciwpożarowa	30
4	OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI	31
5	ANALIZA SWOT	33
6	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I	36

	PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 2012-2019	
6.1	Specyfikacja celów rozwojowych	36
	Cel strategiczny 1. Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa kulturowego	37
	Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury technicznej	37
6.2	OBSZARY O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW.	
7	ZGODNOŚĆ PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZE STRATEGIĄ GMINY ORAZ PLANEM ROZWOJU LOKALNEGO	39
8	WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.	40
8.1	Instytucja zarządzająca Planem	40
8.2	Instytucja wdrażająca Plan	40
9	MONITOROWANIE, AKTUALIZACJA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA.	41
9.1	System monitorowania Planu	41
9.2	Sposoby oceny i aktualizacji	41
9.3	Public Relations Planu Odnowy Miejscowości	41

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, mogącym stanowić załącznik do wniosków o przyznanie pomocy finansowej w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Plan może również stanowić załącznik do wniosków o przyznanie pomocy w innych, dostępnych programach krajowych i europejskich służących rozwojowi wsi w dalszej perspektywie czasowej.

Realizacja powyższego działania ma na celu:

1. podniesienie standardu życia i pracy na wsi
2. zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych
3. rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego.
4. promowanie terenów wiejskich

Wspierane będą projekty w zakresie :

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- 2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- 3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- 4) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
- 6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Niniejszy plan spełnia wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach Planu opisane są zasoby miejscowości, wspólnie wypracowane przez mieszkańców na forum zebrań wiejskich -wizja rozwoju wsi, cele strategiczne i priorytety rozwoju. W ramach zestawu projektów strategicznych są te, dla realizacji których, Gmina będzie starać się o przyznanie pomocy finansowej w ramach

działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007 – 2013. Niniejszy Plan wskazuje także zgodność proponowanych celów ze Strategią rozwoju Gminy Dominowo.

Plan Odnowy Miejscowości Giecz został opracowany przez zespół w składzie:

- Sołtys Sołectwa – Henryk Wolek*
- Członek Rady Sołeckiej – Marcin Nowak*
- Członek Rady Sołeckiej – Czesław Stefaniak*
- Członek Rady Sołeckiej – Dorota Kostecka*

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GIECZ

Plan Odnowy Miejscowości opracowany został dla wsi Giecz, administracyjnie przynależącego do Gminy Dominowo w powiecie średzkim, w województwie wielkopolskim.

Plan przygotowano w związku z możliwością ubiegania się Gminy o środki w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 i przyjętego uchwałą Zebrania Wiejskiego w dniu 30.07.2012 r. Mając na uwadze planowany okres dofinansowania obszarów wiejskich na lata 2015-2020 założono, iż niniejszy Plan może stanowić ewentualny załącznik także w późniejszych działaniach.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIEJSCOWOŚCI GIECZ

2.1 Położenie

Dominowo

Miejscowość należy do Gminy Dominowo, która jest jedną z pięciu gmin powiatu średzkiego i leży w jego północno – wschodniej części. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Dominowo leżą:

Środa Wlkp. z powiatu średzkiego,

Kostrzyn z powiatu poznańskiego,

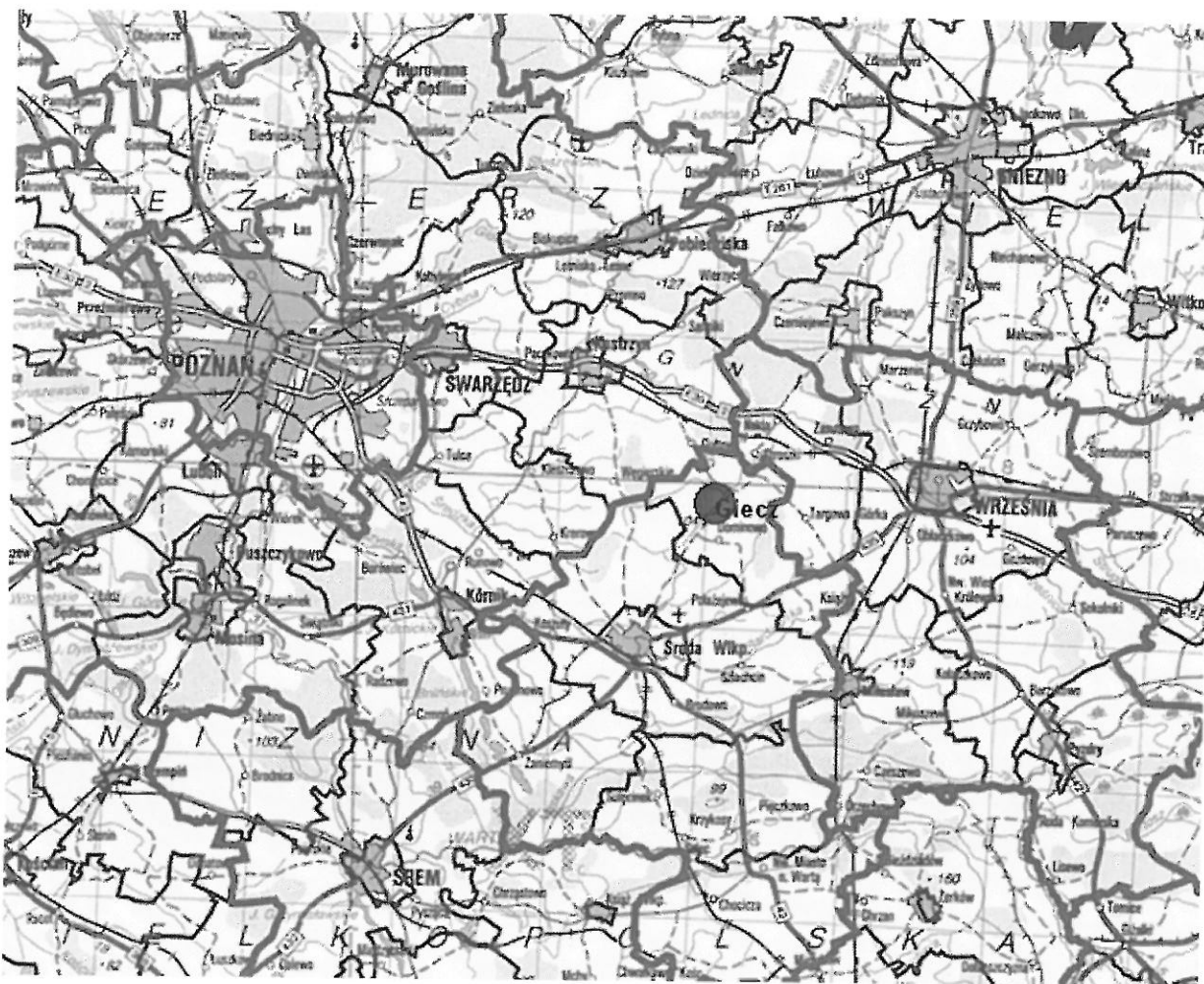
Nekla, Września i Miłosław z powiatu wrzesińskiego.

Położenie Gminy przedstawia rysunek 1.

Położenie wsi Giecz przedstawia rysunek 2

Źródło; opracowanie własne

2.2 Określenie przestrzennej struktury miejscowości.

2.2.1. Dominanty przestrzenne.

Dominantami przestrzennymi wsi są: na południu - autostrada A2 , na północy wieś Gultowy – teren nizinny (obszary rolnicze) i w odległości 2km. - miejscowość Biskupice.

2.2.2 Otwarte przestrzenie wspólne.

Do otwartych przestrzeni wspólnych należą:

- a) zatoka przystanku autobusowego
- b) plac przed sklepem spożywczym
- c) teren za budynkiem Gimnazjum w Gieczu
- d) parking przy drodze
- e) plac zabaw i boisko trawiaste dla dzieci

2.2.3 Elementy charakterystyczne dla miejscowości.

Elementy charakterystyczne w Gieczu to:

Kościół romański pw. Św. Mikołaja i NMP

Rezerwat archeologiczny z grodem i podgrodzem

Budynek pałacowy

Budynki mieszkalne

Gimnazjum

Oczyszczalnia ścieków

Gospodarstwo rolne

3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

3.1 Warunki klimatyczne

Obszar gminy Dominowo leży w granicach XV Środkowowielkopolskiego regionu klimatycznego Polski wyznaczonego na podstawie częstości występowania różnych typów pogody.

Cechą charakterystyczną pogody tego regionu jest występowanie znacznej ilości dni ciepłych, a zarazem pochmurnych, ale bez opadu. Podobnie występują częściej dni z pogodą przymrozkową, bardzo chłodną, również bez opadów.

Klimat gminy znajduje się pod wpływem mas powietrza oceanicznego. Charakteryzują się one większą roczną amplitudą powietrza, wczesną wiosną, długim latem, łagodną zimą z małą i krótko trwającą pokrywą śnieżną. Zima trwa tu około 75 dni, a lato około 94 dni. Liczba dni pogodnych wynosi 60 dni, pochmurnych 110. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (+19°C),

najzimniejszym styczniu ($-1,2^{\circ}\text{C}$ $-1,5^{\circ}\text{C}$) przy średniej temperaturze w ciągu roku wynoszącej $+8,5^{\circ}\text{C}$.

Gmina Dominowo położona jest w rejonie o najniższym w Polsce opadzie atmosferycznym. Otrzymuje w ciągu roku średnio 499 mm opadu, przy czym stosunkowo niskie wartości charakterystyczne są dla okresu całego roku. Maksimum opadów notuje się w lipcu (781 mm), minimum w lutym (124 mm). Najbardziej wilgotnymi miesiącami są czerwiec, lipiec i sierpień, natomiast najmniej opadów przypada na styczeń, luty, marzec.

Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, natomiast najrzadziej wieją wiatry północne. Średnia prędkość wiatrów wynosi 2 m/sek. Tak więc klimat gminy należy do łagodnych, ciepłych, w pełni sprzyjających produkcji rolnej.

3.2 Obszar. Ludność.

Gmina Dominowo zajmuje powierzchnię 7932 ha, z czego ok. 7% to lasy. Najniższy punkt Gminy wynosi 94,5 m n.p.m. (Sabaszczewo), a najwyższy 125 m n.p.m. (Góra Górzno), która jest jednocześnie najwyższym wzniesieniem powiatu zwanym również Wzgórzem Ludgardy lub Kościeliskiem. Cały obszar leży w obrębie mezo regionu Równina Wrzesińska, w makroregionie Pradolina Warciańsko – Odrzańska.

Dominowo jest jedną z najmniejszych gmin wiejskich województwa wielkopolskiego. Jego powierzchnia wynosi 79,3 tys. ha. Na dzień 30.06.2012 gminę zamieszkiwało – 3003 osób w tym:

Gęstość zaludnienia wynosiła – 37.90 os/km²

Giecz

Jedna z większych wsi w gminie dominowskiej.

Liczba ludności na dzień 30.06 2012 wynosiła ogółem 160 osób.

(Dane udostępnione przez UG w Dominowie)

Obszar naszej miejscowości to niziny, gdzie przewagę stanowią uprawy rolne, łąki i małe skupiska leśne.

3. 3 Gleby

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Dominowo wynosi 72,7 punktów (przy średniej dla województwa wynoszącej 63,4 punktów), stawiając ją na 45 miejscu w Wielkopolsce. Metoda waloryzacji jest niejako sposobem oceny jakości rolniczych terenów w ujęciu obszarowym. Ocenie wpływu warunków środowiska na produkcję rolną podlegają podstawowe elementy środowiska przyrodniczego: gleby, klimat, rzeźba terenu oraz warunki wodne. To właśnie powiązania pomiędzy poszczególnymi czynnikami tworzą różne układy mniej lub bardziej korzystne dla wegetacji roślin.

Pod względem użytkowania gruntów gmina charakteryzuje się dużym udziałem gruntów ornych i sadów – ponad 78% oraz niewielką ilością użytków zielonych – niecałe 8%. Użytki rolne łącznie stanowią więc ponad 85% powierzchni gminy.

W gminie występują kompleksy glebowo – rolnicze:

- grunty orne:

• 2-pszeny dobry	16%
• 4-żytni bardzo dobry	30%
• 5-żytni dobry	24%
• 7-żytni bardzo słaby	8%
• 8-zbożowo-pastewny mocny	8%
• 9-zbożowo-pastewny słaby	6%

- użytki zielone:

• 2z - użytki zielone średnie	38%
• 3z -użytki zielone słabe i b. słabe	62%

Grunty orne to przeważnie gleby brunatne wylugowane, bielice, czarne ziemie i czarne ziemie zdegradowane oraz mursze.

Na obszarze gminy przeważają gleby o odczynie kwaśnym (30% powierzchni użytków rolnych), lekko kwaśne (25%), obojętne (22%), bardzo kwaśne (18%) i zasadowe (5%). Wap-

nowania, wpływającego korzystnie na właściwości fizyczno-chemiczne i biologiczne gleb, wymaga nieco ponad 50% powierzchni użytków rolnych (konieczne - 15%, potrzebne - 16%, wskazane - 16%, ograniczone - 12%). Zbędne jest wapnowanie 41% powierzchni użytków rolnych.

Rozmieszczenie przestrzenne gleb uwarunkowane jest morfologią powierzchni. Gleby słabe i najslabsze związane są morfologicznie z występowaniem sandru zbudowanego głównie z piasków różnoziarnistych. Są to gleby w kompleksach przeważnie 6 i 7 oraz Dna dolin i obniżen terenowych zajęte są przez łąki, a także gleby w 8 i 9 kompleksie zbożowo – pastewnym mocnym (kl. III i IV) i słabym (kl. V i VI) oraz gleby w 6 i 7 kompleksie żytnio – ziemniaczanym słabym (kl. V) i żytnio – łubinowym (kl. V i VI). Z występowaniem wysoczyzny morenowej (Równiny Wrzesińskiej) związane są gleby wysokich i średnich klas w kompleksie 2 pszennym dobrym (klasy II - III), 4 żytnim bardzo dobrym (klasy IVa - IVb) oraz 5 żytnim dobrym (klasy IVa IVb). Użytki zielone położone są w dolinach małych rzek, drobnych cieków i niewielkich obniżen terenu.

Gmina Dominowo leży na obszarze glebowo – rolniczego Regionu Średzko – Wrzesińskiego, wyznaczonego zasięgiem występowania zwartych obszarów z glebami dobrymi. Występują gleby pszenne, pszenno – żytnie i zbożowo – pastewne. Należą one do kompleksów glebowo – rolniczych 2 – 5 (czarne ziemie, gleby brunatne właściwe i bielcowe wytworzone z piasków gliniastych mocnych podścielonych gliną). Region ten charakteryzuje się małym udziałem użytków zielonych i małą lesistością.

W wyniku działalności gospodarczej i procesów urbanizacyjnych na terenie gminy Dominowo nastąpiły przeobrażenia jakości gleb, które jednak nie są duże. Praktycznie zagrożenia nie występują lub mają charakter punktowy.

Przekształcenia gleb następują najczęściej na skutek nadmiernej chemizacji (przenawożenia oraz skażenia środkami ochrony roślin) oraz zmniejszenia powierzchni gleb w wyniku po-

wierzchniowej eksploatacji kruszywa i procesów urbanizacyjnych. Chemiczne zanieczyszczenie gleb prowadzi do zakwaszenia gleb, naruszenia równowagi jonowej, a zwłaszcza nagromadzenia związków chemicznych czynnych biologicznie. Źródłami skażenia biologicznego są przede wszystkim rolnictwo i komunikacja. Z analizy danych monitoringu regionalnego gleb Wielkopolski, prowadzonego przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Poznaniu wraz z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, między innymi na terenie gminy Dominowo (w 2000 r., w miejscowości Dominowo) wynika, że zawartość metali ciężkich i zanieczyszczenie tymi składnikami gleb jest stosunkowo niewielkie i kształtuje się głównie na poziomie zawartości naturalnej (ołowiu, cynku, niklu, miedzi, kadmu, żelaza, chromu i arsenu).

3.4 Warunki hydrologiczne

Gmina Dominowo leży w obrębie zlewni dwóch rzek: Moskawy i Kopli. W skład zlewni Moskawy (IV rzędu) na terenie gminy wchodzi następujące zlewnie cząstkowe:

- 8a – Moskawa do Zagajskiego Potoku (Potoku spod Pławc) włącznie,
- 8b – Moskawa od Zagajskiego Potoku do mostu na drodze Środa Wlkp. – Miłosław,
- 8d₁ – Wielka (Wielki Rów) do Dopływu spod Mieczysławowa.

W skład zlewni Kopli (IV rzędu) wchodzi niewielki skrawek północno – zachodniej części gminy.

Osią hydrograficzną gminy jest Moskawa, rzeka nizinna, o średnim spadku 0,9%. Na terenie gminy ma ona charakterystyczny południkowy układ biegu. Źródła jej położone są na obszarze piasków sandrowych w rejonie wsi Nekiłka (gm. Nekla). W okolicach Giecza rzeka otrzymuje niewielki prawobrzeżny dopływ spod Pławc (zwany Zagajskim Potokiem). W części południowo – wschodniej przez gminę przepływają Wielki Rów – lewobrzeżny dopływ Moskawy (uchodzący do niej pod Szlachcinem w gm. Środa Wlkp.) z licznymi drobnymi dopływami prawo – i lewobrzeżnymi.

Cała zlewnia rzeki Moskawy ma charakter rolniczy, a wody wykorzystywane są do nawodnień gruntów ornych i użytków zielonych poprzez systemy piętrzeń. Na terenie gminy brak naturalnych zbiorników wodnych. Sztuczne zbiorniki wodne reprezentowane są przez stawy przeciwpowodziowe, stawy rybne, drobne oczka wodne i małe zbiorniki wiejskie.

Gmina Dominowo położona jest w obszarze należącym do najuboższych pod względem zasobów powierzchniowych w województwie. Mało korzystny bilans wodny obszaru zlewni Moskawy skutkuje występowaniem niedoborów wodnych zwłaszcza dla potrzeb rolnictwa. Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych można osiągnąć poprzez wyrównywanie odpływu co wiąże się z koniecznością retencjonowania wody na obszarach, na których istnieją sprzyjające ku temu warunki hydrologiczne i topograficzne, jak również przyrodnicze.

Rzeka Moskawa objęta jest monitoringiem podstawowym. Ocena jakości wód przeprowadzona metodą stężeń charakterystycznych wykazała we wszystkich punktach pomiarowo – kontrolnych ponad normatywne zanieczyszczenie. Stan czystości wód w górnym biegu rzeki mówi o zagrożeniach wynikających z oddziaływania zlewni cząstkowych, w tym z jej dopływów. Na terenie gminy Dominowo zagrożenia te (obszarowe źródła zanieczyszczeń) pochodzą z terenów intensywnego rolnictwa, które dostarcza do rzek spłukiwane nawozy i środki ochrony roślin. Także nieuregulowana gospodarka ściekowa stanowi punktowe źródło degradacji wód (zrzuty ścieków i wód opadowych).

3.5 Wody podziemne

Na terenie gminy Dominowo występują dwa użytkowe piętra wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy, jednak leżą one poza użytkowymi głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP). Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę odgrywa poziom trzeciorzędowy.

W obrębie piętra czwartorzędowego wody występują w utworach piaszczysto – żwirowych stanowiących przewarstwienia glin zwałowych. Woda tego poziomu charakteryzuje się niekorzystnymi parametrami; nadmierną dawką żelaza i znaczną twardością. Jej zasoby nie zaspokajają w pełni potrzeb.

Warstwę wodonośną piętra trzeciorzędowego tworzą różnoziarniste piaski kwarcowe miocen-skie przewarstwione wkładkami węgla brunatnego. Wydajność studni kształtuje się, podobnie

jak w piętrze czwartorzędowym i wynosi $Q = 10 - 40 \text{ m}^3/\text{h}$. Woda jest lepszej jakości, mimo to wymaga uzdatnienia dla celów komunalnych.

Znaczenie poziomu wód gruntowych dla celów zaopatrzenia w wodę jest znikome. Poziom ten ujmowany jest tylko w studniach kopanych. Głębokość zalegania wody gruntowej uzależniona jest od wielu czynników, między innymi: opadów atmosferycznych, gęstości sieci rzecznej, budowy geologicznej, rzeźby terenu.

Degradacja i zanieczyszczenie wód podziemnych spowodowane są: niewłaściwą gospodarką wodno – ściekową, sztucznym podnoszeniem i obniżaniem poziomu zwierciadła wód podziemnych, powstawaniem lejów depresyjnych, a także zanieczyszczeniem bakteriologicznym i chemicznym wód. Najbardziej narażone na zanieczyszczenie są wody gruntowe oraz zbiorniki wodonośne występujące w obrębie utworów czwartorzędowych.

Wody podziemne na terenie gminy Dominowo nie zostały objęte programem monitorowania zarówno krajowego, regionalnego jak i lokalnego (badania jakości wód podziemnych przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach monitoringu krajowego przeprowadzone są głównie w punktach pomiarowo kontrolnych zlokalizowanych na terenie głównych zbiorników wód podziemnych, które w gminie Dominowo nie występują).

3.6 Świat roślinny i zwierzęcy

Ważną rolę w otwartym krajobrazie gminy odgrywają zadrzewienia śród polne, przydrożne, zieleń przywodna, zieleń parkowa, cmentarna, sady i ogrody przydomowe, które podnoszą walory estetyczno – krajobrazowe, spełniają rolę ochronną (wiatr i gleba).

Cechą charakterystyczną doliny Moskawy są bardzo liczne i dobrze rozmieszczone zadrzewienia i zakrzewienia przywodne. Roślinność spełnia tu rolę regulatora stosunków wodnych.

Odrębną grupę zieleni wysokiej stanowią parki dworskie o dużych walorach estetyczno – krajobrazowych. Jest ich 11, z czego 10 parków posiada sporządzoną dokumentację ewidencyjną, a 5 wpis do rejestru zabytków.

3.7 Zaplecze turystyczne

Gmina posiada możliwości w zakresie turystyki, które nie są w pełni wykorzystane. W miarę wysokie walory krajobrazowe, stosunkowo dobra sieć dróg sprzyja rozwojowi turystyki. Jednakże brakuje bazy noclegowej o dobrym standardzie. Także baza nisko standardowa praktycznie nie istnieje, zarówno całoroczna jak i sezonowa. W ostatnich latach powstało gospodarstwo agroturystyczne w Murzynowie Kościelnym, natomiast obecnie powstaje restauracja z miejscami noclegowymi przy trasie wojewódzkiej Środa Wlkp. - Września

Mankamentem jest też brak zbiorników wody, które stanowiłyby bazę rekreacyjno-wypoczynkową. Aby w najbliższych latach nastąpił rozwój turystyki i wyspecjalizowanej jej formy: agroturystyki, należy zadbać o rozwój:

- infrastruktury ekologicznej: kanalizację, gaz, wywóz śmieci,
- infrastruktury turystycznej: miejsca noclegowe, pola namiotowe, zbiorniki wodne, parkingi leśne, gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne itp.
- atrakcji stworzonych ręką człowieka: przykłady wykorzystania energii odnawialnej, ścieżek rowerowych, punktów widokowych itp.
- reklamy: poprzez wydanie folderów, widokówek, map itp.

Struktura ruchu turystycznego

Ze względu na duże rozmieszczenie zabytków kultury dużym powodzeniem cieszy się turystyka kulturowa, która może być jedną z głównych form turystyki uprawianej na terenie gminy. W obecnych czasach zauważyć można wzrost zapotrzebowania na „kontakty z naturą”, co więcej, na bezpośrednie obcowanie z jej walorami, a takie możliwości może zapewnić eko turystyka i agroturystyka.

3.8 Dziedzictwo kulturowe

1). Zabytki

Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią trwałą i istotny element struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy. Dominowo jest gminą o stosunkowo bogatym środowisku kulturowym, choć grupa najcenniejszych zabytków, wpisanych do rejestru zabytków, jest niezbyt liczna. Poniżej przedstawiono opis tych obiektów:

A. Obiekty ujęte w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, chronione prawnie na mocy ustawy o ochronie dóbr kultury:

Bagrowo: kościół p.w. Św. Katarzyny, wyposażenie kościoła p.w. św. Katarzyny (31 pozycji)

Biskupice: dwór

Chłapowo: cmentarzisko popielicowe, Grodzisko stożkowate, osada wczesnośredniowieczna, plac, park,

Dzierznica: cmentarzisko (VI w. p.n.e.), grodzisko, osady (VI i X w. p.n.e.), pałac i parki

Giecz: kościół p.w. wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja, osada wczesno średniowieczna, płyta nagrobna, wyposażenie kościoła p.w. NMP., kościół p.w. Jana Chrzciciela, park, dwór

Murzynowo Kościelne: kościół p.w. św. .Jana Chrzciciela (12 pozycji)

B. Obiekty objęte ochroną, cenne kulturowo-według wykazu Wojewódzkiego Oddziału Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Poznaniu

1. Dawna osada:

Giecz: fundamenty pallatium i kaplicy

2. Zespoły dworskie:

Bagrowo: dwór, oficyna, trojak, park dworski

Biskupice: dwór, ośmiorak

Chłapowo: dwór, obory, spichlerz, gorzelnia, park

Dzierżnica: dwór, kaplica, brama, mur byłego warzywniaka

Giecz: fragment (skrzydła) dworu, obora, cielętnik

Kopaszyce: dwór, park krajobrazowy

Murzynowo Kościelne: dwór, obora, owczarnia, chlewnia

Rusibórz: dwór, czworaki, obora, chlewnia, magazyn

Wysławice: czworak, gorzelnia, park krajobrazowy

Zberki: dwór, oficyna, obory, stodoły, magazyn, ogrodzenie, brama, park krajobrazowy

3. Zespoły folwarczne:

Borzejewo: rządówka, trojak, stodoły, warsztat, park krajobrazowy

Dzierżnica: stajnia i wozownia, obora, chlewnia, stodoła

Kopaszyce: oficyna, stodoła, spichlerz, magazyny, brama

Nowojewo: obora, ogrodzenie

Sabaszczewo: dom właściciela, rządówka, czworak, obora, stodoła

4. Zespoły sakralne:

Giecz: kościół p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Mikołaja, dzwonnica, ogrodzenie, kościół p.w. Jana Chrzciciela, plebania

Murzynowo Kościelne: kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, dzwonnica, grobowce Ozdowskich i Jachimowiczów, plebania, organistówka

Inne obiekty sakralne:

Bagrowo: kościół parafialny p.w. św. Katarzyny

Dominowo: kościół filialny p.w. św. Andrzeja Boboli

Murzynowo Kościelne: kaplica przedpogrzebowa

2). Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Dominowo znanych jest dotychczas 407 stanowisk archeologicznych. Obecny stan badań w oparciu o rozpoznane stanowiska pozwala stwierdzić, że:

1). Najstarsze ślady osadnictwa pochodzą ze środkowej epoki kamienia - mezolitu (8000-4500 p.n.e.). Są to artefakty krzemienne z Dominowa, Giecza, Rusiborza, Murzynowa Kościelnego, Dzierżnicy i Chłapowa.

2). Poznanych jest około 60 śladów osadnictwa z młodszej epoki kamienia - neolitu (4500-1800 p.n.e.) na różnych stanowiskach.

3). Pozostałości najstarszej kultury rolniczej na tym terenie — kultury pucharów lejkowatych zarejestrowano w: Gablinie, Karolewie, Nowojewie, Orzeszkowie a także w Gieczu, Dzierżnicy, Chłapowie, Zberkach, Dominowie, Borzejewie, Murzynowie Kościelnym i Sabaszczewie.

4). Zachowały się również ślady kultury amfor kulistych w Borzejewie, Nowojewie i Dzierżnicy.

5). Rozwój osadnictwa nastąpił w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza, w czasie tzw. kultury łużyckiej (1300-400 p.n.e.). Osadnictwo tego okresu rozwinęło się w dolinach cieków wodnych, szczególnie w dolinie rzeki Moskawy.

Najciekawsze stanowiska z tego okresu to:

- cmentarzyska popielicowe w Sabaszczewie, Zberkach, Gablinie, Murzynowie Kościelnym, Chłapowie i Gieczu,
- osady tej kultury w Borzejewie, Gieczu, Sabaszczewie, Dominowie, Dzierżnicy i Mieczysławowie
- skarb przedmiotów brązowych tej kultury z Biskupic. Ponadto na całym obszarze gminy znane są liczne punkty i ślady osadnicze tej kultury.

6). Ślady następnej kultury tzw. kultury pomorskiej (400-200 p.n.e.) to:

- cmentarzyska w Karolewie, Zberkach, Borzejewie, Dzierżnicy i Murzynowie Kościelnym.

7). Osadnictwo z czasów rzymskich (pierwsze wieki naszej ery) reprezentowane jest przez osady z Borzejewa, Gablina, Karolewa, Murzynowa Kościelnego, Dzierżnicy i Giecza.

8). Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo z okresu średniowiecza. Zajmowane są wtedy nie tylko doliny cieków wodnych, ale także tereny wysoczyzny. W tym czasie ukształtował się obecny układ miejscowości. Z tego okresu pochodzi cmentarzysko szkieletowe w Gieczu i skarby przedmiotów srebrnych z Borzejewa i Dzierżnicy.

Najciekawsze obiekty osadnictwa średniowiecznego to grodziska: najbardziej znane z Giecza

oraz późniejsze z Chłapowa i Dzierżnicy wpisane do rejestru zabytków.

3).Infrastruktura uzupełniająca

Na Grodziszczku znajduje się placówka muzealna a mianowicie Oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.

3.9 Gospodarka

Wykształcenie, zatrudnienie i charakter zatrudnienia w sołectwie GIECZ

Duży odsetek wykształconych młodych ludzi wyjeżdża z Giecza do większych miast. Od kilku lat można zaobserwować rozwój budownictwa mieszkaniowego dzięki nowo powstającym, działkom budowlanym a tym samym zamieszkanie osób pochodzących z poza terenu gminy .

3.9.1 Rolnictwo i leśnictwo na terenie Gminy.

Rolnictwo

Uprawa roślin użytkowych oraz hodowla zwierząt – od początku naszej cywilizacji było jedną z form działalności człowieka, dostarczającą pożywienia i innych cennych surowców. . Charakter rolny tego terenu wynika z uwarunkowań przyrodniczych i historycznych. Dominują tu, jak już wyżej wspomniano, gleby dobre i przeciętnej jakości. Przewaga gleb o nie najlepszej jakości przesądza o strukturze upraw.

Gospodarka rolna prowadzona jest:

w sektorze publicznym na 1902 ha -	27,9%
w sektorze prywatnym na 4911 ha -	72,1%
w tym: gospodarstwa indywidualne -	4141 ha
spółdzielnie produkcyjne	- 770 ha.

Struktura użytków rolnych na tle ogólnego użytkowania gruntów przedstawia się następująco:

powierzchnia ogółem	7932 ha = 100%
użytki rolne	6813 ha = 85,9%
grunty rolne	6389 ha = 80,5%

sady	13 ha = 0,2%
łąki	292 ha = 3,7%
pastwiska	119 ha = 1,5%
lasy	588 ha = 7,4%
pozostałe	531 ha = 6,7%

Rolnicy indywidualni gospodarują na 4141 ha użytków rolnych, których struktura jest następująca:

grunty orne	3812 ha = 92,1%
sady	12 ha = 0,3%
łąki	241 ha = 5,8%
pastwiska	76 ha = 1,8%

Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 9,7 ha.

Obecnie najsilniejszą gospodarką rolną charakteryzują się wsie: Murzynowo Kościelne, Dominowo, Dzierznica, Mieczysławowo Bukowy Las, Zberki, Orzeszkowo i Gablin.

Natomiast słabe gospodarstwa występują prawie we wszystkich wsiach.

Lasy

Do naturalnych zespołów roślinnych występujących na terenie gminy należą lasy.

Dominowo leży w obrębie Krainy Wielkopolsko – Pomorskiej i dzielnicy Wielkopolsko – Kujawskiej. Dzielnica ta charakteryzuje się warunkami sprzyjającymi rozwojowi borów sosnowych świeżych z domieszką gatunków liściastych – dębu, buku i grabu.

Lasy w gminie zajmują 7,4% powierzchni całej gminy. Pod względem lesistości gmina należy do grupy o bardzo małym stopniu zalesienia, znacznie niższym od średniej wojewódzkiej – 25,7% i krajowej – 28,0%.

Najczęściej spotykanym typem siedliskowym jest bór mieszany świeży. Panującym gatunkiem jest tu sosna z domieszką dębu i brzozy. Na terenach podmokłych występują siedliska wilgotne boru mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego, olsu z charakterystycznym dla tych siedlisk drzewostanami i podszyciem. Miejscami w kompleksach leśnych spotyka się las mie-

szany, gdzie drzewostan stanowi sosna z towarzyszącymi jej dębem, brzozą i topolą oraz las świeży z drzewostanem, w skład którego wchodzi dąb, brzoza, modrzew, świerk i topola.

Lasy w gminie Dominowo charakteryzują się małą atrakcyjnością dla rekreacji, zwłaszcza dla wypoczynku pobytowego, nadają się jednak dla penetracji turystycznej indywidualnej. W rejonie Gieczy występują lasy ochronne.

3.9.2 Przedsiębiorstwa na terenie Gminy Dominowo

Do działalności gospodarczej zaliczono wszelkiego rodzaju działalność produkcyjną, magazynowo – składową, budowlaną oraz bazy transportowe, zakłady usługowe i wszelkiego rodzaju działalność, która odbywa się na wydzielonych działkach, a zainwestowanie posiada charakter „przemysłowy”.

Na terenie gminy brak dużych zakładów.

Największe zatrudniają do 40 osób. Należą do nich:

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” Dominowo

Spółdzielnia Kółek Rolniczych Dominowo

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Sabaszczewo

Gospodarstwo Rolne H. Adamczyk Zberki

Szkoła Podstawowa Dominowo

Szkoła Podstawowa Murzynowo Kościelne

Gimnazjum Giecz

Urząd Gminy

Ogółem na terenie gminy działa około 80 zakładów, głównie jednoosobowych lub rodzinnych. W samym Gieczu jest sześć zakładów pracy: (gospodarstwo rolne) zatrudniające 4 osoby, Gimnazjum (15 osób), Piekarnia „Michałek”(4 osoby) i 3 osoby prowadzą własną działalność gospodarczą. Większość dojeżdża do pracy, do Środy Wielkopolskiej, Kórnik i okolic Poznania.

3.10 Infrastruktura techniczna

3.10.1 Wodociągi i zaopatrzenie w wodę w sołectwie

Wieś Giecz posiada sieć wodociągową. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z istniejącego wodociągu komunalnego a woda jest podawana ze stacji wodociągowej znajdującej się we wsi .

3.10.2 Kanalizacja i gospodarka ściekowa w sołectwie

Miejscowość Giecz już posiada system kanalizacji sanitarnej oraz nową oczyszczalnię ścieków, która została oddana do użytku w maju 2011 roku..

3.10.3 Elektroenergetyka

W południowej części obszaru gminy przebiega linia elektroenergetyczna 210 kV relacji Leszno – Śrem – Środa Wlkp. – Miłosław – Września.

Na terenie gminy nie ma stacji rozdzielczych 110/15 kV. Zasilenie gminy odbywa się za pośrednictwem linii 15 kV ze stacji rozdzielczych „Nekla” i „Miłosław” zlokalizowanych poza jej granicami.

W listopadzie 2012 roku zakończono przebudowę odcinka sieci 220 kV na moc 400 kV (linia Kromolice-Pątnów)

3.10.4 Gazownictwo

W obecnej chwili brakuje infrastruktury umożliwiającej rozprowadzanie gazu. Stan ten występuje na terenie całej gminy Dominowo.

3.10.5 Gospodarka odpadami stałymi

Podstawowym źródłem odpadów w sektorze komunalnym są gospodarstwa domowe, których na terenie gminy Dominowo jest 698. Dodatkowo, odpady komunalne pochodzą z 79 przedsiębiorstw znajdujących się w obrębie gminy. Odpady te gromadzone są w pojemnikach

opróżnianych z częstotliwością 2 razy na miesiąc w Dominowie oraz raz na miesiąc w okolicznych wsiach.

Odpady z sektora budowlanego

Zagospodarowanie tych odpadów nie jest problemem, z reguły są one wykorzystywane do wyrównywania dróg, zasypywania dołów i nie stanowią zagrożenia dla osób trzecich. Wywózką tego typu odpadów zajmują się prywatne osoby, na których posesji zostały wyprodukowane.

System zbiórki odpadów przemysłowych

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku powstające w obiektach przemysłowych odpady powinny być gromadzone selektywnie w zależności od dalszego postępowania z nimi. W pierwszej kolejności odpady te powinny być poddawane procesom odzysku, a następnie unieszkodliwianiu, uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku.

Odpady z sektora przemysłowego pochodzą w głównej mierze z miejscowych przedsiębiorstw, głównie stolarni, zakładów remontowych czy zakładów mechaniki pojazdowej.

Na terenie gminy nie istnieje żaden punkt zbiórki tego typu odpadów, co stwarza problemy z oszacowaniem ich ilości.

Brakuje także informacji dotyczącej sposobu pozbywania się odpadów przez podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Dominowo. Przypuszcza się, że duża część przedsiębiorców swoje odpady zagospodarowuje w niewłaściwy sposób, najprawdopodobniej mieszając je ze strumieniem odpadów komunalnych.

System zbiórki odpadów niebezpiecznych

Kolejną grupę odpadów powstających na terenie gminy Dominowo stanowią odpady niebezpieczne. Źródłem ich pochodzenia są procesy przemysłowe, rolnictwo a także część odpadów komunalnych. Znacząca część źródeł tych odpadów ma charakter rozproszony, przez co trudne jest sporządzenie ich bilansu. W roku 2010 Gmina Dominowo przystąpiła do Powiatowego Programu usuwania azbestu (niwelowania eternitu).

Transport odpadów

Na terenie Gminy Dominowo . kilka podmiotów posiada koncesję dotyczącą wywozu odpadów komunalnych stałych, *które obsługują między innymi Sołectwo Giecz.*

Odpady z sektora komunalnego wywożone są głównie przez firmę „MIP-Trans” z Kostrzyna Wlkp. i firmę „Przemysław” z Nowego Miasta oraz Eko- Skórteż Gizałki. *W Gieczu, rodziny oprócz koszy (kubłów) na śmieci dostają także specjalne worki na szkło, plastik, papier.*

Składowanie odpadów

W czerwcu 2010r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zamyka wysypisko, uznając je jako nie spełniające norm i standardów unijnych. Śmieci z naszej gminy są wywożone na inne, okoliczne wysypiska. Gmina przystąpiła do ponad lokalnego projektu mającego za zadanie stworzenie warunków do utylizacji wszystkich kategorii odpadów. Obejmuje swym zasięgiem kilka powiatów; także średzki. Utworzyła się spółka mająca siedzibę w Jarocinie która nadzoruje tę inicjatywę.

3.10.6 Telefonizacja w sołectwie

W miejscowości Giecz nie ma praktycznych kłopotów z przyłączaniem nowych abonentów do TP SA (brakuje innych usługodawców). Ponadto na terenie sołectwa działają wszyscy operatorzy sieci komórkowych dostępni na terenie kraju. Nie występuje problem z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Sieci dróg gminnych wymagają częściowej naprawy i remontów.

3.10.7 Drogownictwo i komunikacja wsi

Komunikacja drogowa

Z południowej strony wsi Giecz przebiega autostrada A2 , z której mieszkańcy nie korzystają ponieważ nie ma zjazdu-wjazdu. Przez wieś przebiega droga powiatowa Środa Wielkopolska-Nekla oraz drogi powiatowe w kierunku Gułtów oraz Orzeszkowa. Ze wsi w kierunku Górzna prowadzi droga gminna.

3.10.8 Sytuacja mieszkaniowa wsi

Rodzaj zasobów mieszkaniowych w sołectwie Giecz:

- *Budynek pałacowy, zasiedlony przez lokatorów, należący do mieszkańców*
- *21 domów jednorodzinnych*
- *3 budynki trzyrodzinne.*

Mieszkania wraz z działkami na których stoją nieruchomości, są w większości własnością zameldowanych w nich mieszkańców.

Prawie wszystkie wielorodzinne nieruchomości stanowią odrębne wspólnoty.

3.11 Infrastruktura społeczna

3.11.1 Oświata i Wychowanie

Reforma systemu edukacji w Polsce wprowadziła radykalne zmiany w systemie organizacji i funkcjonowania szkół. Ciężar utrzymania szkół podstawowych i gimnazjów spoczywa dziś na gminach, często borykających się z trudnościami finansowymi.

Na terenie Gminy Dominowo znajdują się następujące jednostki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka w Murzynie Kościelnym
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dominowie
- Gimnazjum im. mjr. Sucharskiego w Gieczu
- Policealne Studium Zawodowe „Szkoleniowiec” w Dominowie
- Technikum Uzupełniające „Szkoleniowiec” w Dominowie
- LO dla dorosłych „Szkoleniowiec” w Dominowie

Giecz

W naszej miejscowości jest Gimnazjum natomiast nie ma szkoły podstawowej dlatego dzieci dowożone są dowozami zorganizowanymi przez gminę (Gimbus) do Szkoły Podstawowej w Dominowie im. Jana Pawła II..

3.11.2 Kultura, sport

Za działalność kulturalną w Sołectwie i Gminie odpowiada Gminny Ośrodek Kultury w Dominowie. GOK organizuje między innymi szereg imprez plenerowych: Dni Kasztelani Gieckiej, Dożynki Gminne, Mikołajki.

Do zadań GOK- u należy także uświetnienie rocznic związanych z wydarzeniami historycznymi lokalnymi jak i ogólnokrajowymi; rocznice Zrzutu Broni i sprzętu dla Armii Krajowej w Wielkopolsce, dbanie o Krąg Pamięci Ruchu Oporu i Walki lat 1939-45 (miejsce hołdu i pamięci bohaterów, mieszkańców Ziemi Wielkopolskiej). Istotnym elementem działalności kulturalnej na terenie Sołectwa są uroczystości organizowane przez społeczność Gimnazjum w Gieczu. W ostatnich latach w Gimnazjum zostały przygotowane i wydane dwie publikacje poświęcone mieszkańcom gminy w okresie Powstania Wielkopolskiego i II wojny światowej. Tradycją staje się coroczny piknik mieszkańców sołectwa organizowany przez Radę Sołecką i mieszkańców.

Do podstawowych zadań statutowych GOK w zakresie kultury należy:

- organizacja imprez kulturalnych, okolicznościowych, rozrywkowych dotyczących upowszechniania sztuki, dóbr i osiągnięć kulturalnych
- realizacja imprez zleconych, okolicznościowych, obrzędowych
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych przez pozaszkolną działalność kulturalną.

Obiekty użyteczności publicznej:

- Stadion sportowy w Dominowie - odbywają się mecze piłki nożnej klubów sportowych.
- Budynek (Dominowo) w którym ma swoją siedzibę: Gminny Ośrodek Kultury, Ochotnicza Straż Pożarna, Biblioteka Gminna. Na piętrze mieści się sala konferencyjna z zapleczem kuchennym i socjalnym.
- Urząd Gminy
- Sale gimnastyczne (lub zaadaptowane tereny) przy szkołach w Dominowie,
- Świetlica wiejska w Murzynowie Kościelnym.
- Brak boisk wielofunkcyjnych w miejscowości Giecz.

- Brak Sali gimnastycznej w miejscowości Giecz

Biblioteki

Publiczna znajduje się w Gminnym Ośrodku Kultury w Dominowie. Także szkoły podstawowe i gimnazjum mają swoje biblioteki przyszkolne.

Sport w gminie Dominowo

Dorośli, młodzież, dzieci przejawiają duże zainteresowanie sportem, zwłaszcza piłką nożną. Na terenie gminy jak i sołectwa „kopie się piłkę od małego”. W większości na zaadaptowanych placach, łąkach.

Na terenie Gminy działają kluby sportowe: Mikołaj Dominowo, UKS Piast.

Szczególnie na uwagę zasługuje „Mikołaj ” który zajął się propagowaniem czynnego wyczynku wśród dzieci i młodzieży.

Szkoły wyposażone w sale gimnastyczne umożliwiają uczniom w pełni wykorzystywać zajęcia z wychowania fizycznego.

Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Dominowie służy także dorosłym mieszkańcom; w godzinach popołudniowych i za nie wielką opłatą. Natomiast odczuwalny jest brak boisk, który pozwoliłby na dynamiczny rozwój zainteresowań sportowych młodzieży jak również dorosłych.

3.11.3 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie Gminy działa jeden ośrodek zdrowia Praktyka Lekarza Rodzinnego, która świadczy podstawowe usługi zdrowotne. Brakuje gabinetów specjalistycznych i poradni.

Generalnie pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Odbiorcami świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są:

- rodziny wielodzietne
- rodziny emerytów i rencistów
- rodziny niepełne z terenu Sołectwa Giecz i Gminy Dominowo

3.11.4 Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Dominowo ma obowiązek czuwać Dzielnicowy. Do zadań w/w należy szereg działań o charakterze prewencyjnym w zakresie:

- przestępczości kryminalnej
- patologii środowiska rodzinnego i nieletnich
- ruchu drogowego
- zagrożeń pożarowo-ekologicznych

Niestety z powodu braku kadr w Policji Dzielnicowi zostali włączeni do służby czynnej w Powiatowej Komendzie Policji w Środzie Wielkopolskiej. W związku z tym brakuje możliwości bezpośredniego dostępu mieszkańców gminy jak i sołectwa do swojego dzielnicowego.

3.11.5 Ochrona przeciwpożarowa

O bezpieczeństwo przeciwpożarowe mieszkańców gminy i sołectwa dba bardzo aktywnie działająca Ochotnicza Straż Pożarna w Dominowie.

Jednostka OSP w Dominowie w swojej działalności realizuje zadania:

- z zakresu bezpośredniej ochrony życia , zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami(wypadki drogowe - trasa A2)
- na rzecz ochrony środowiska
- z zakresu rozwijania i upowszechniania działalności kulturalnej
- rozwijania i krzewienia kultury fizycznej
- udział w manewrach

W październiku 2009 roku OSP w Dominowie wzbogaciła się o nowoczesny wóz strażacki: średni samochód ratowniczo- gaśniczy VOLVO FL 6. Zakup pojazdu sfinansowany został ze środków Unii Europejskiej oraz gminy Dominowo.

4. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI

Dla oceny mocnych i słabych stron miejscowości Giecz niezbędne stało się pogrupowanie poszczególnych zasobów i ocena ich pod kątem znaczenia dla sołectwa. Synteza oceny znalazła się poniżej.

Tabela 3 Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze <ul style="list-style-type: none"> • walory krajobrazu • walory świata roślinnego • walory świata zwierzęcego • wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy) • gleby • surowce mineralne 	X	X X X X X	
Środowisko kulturowe <ul style="list-style-type: none"> • walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe • walory zagospodarowania przestrzennego • zabytki • zespoły artystyczne 	X	X	X X
Dziedzictwo religijne i historyczne <ul style="list-style-type: none"> • miejsca, osoby i przedmioty kultu • święta, odpusty, pielgrzymki • tradycje, obrzędy, gwara • legendy, podania i fakty historyczne • ważne postacie historyczne • specyficzne nazwy 			X X X X X X
Obiekty i tereny <ul style="list-style-type: none"> • działki pod zabudowę mieszkaniową • działki pod domy letniskowe • działki pod zakłady usługowe i przemysłowe 	X X	X	

<ul style="list-style-type: none"> • pustostany mieszkaniowe, magazynowe i przemysłowe • tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny) • place i miejsca publicznych spotkań • miejsca sportu i rekreacji (boiska wielofunkcyjne) 	X		
<p>Gospodarka, rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodowle, uprawy polowe • znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe • możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne 	X	X	X
<p>Sąsiedzi i przyjezdni</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto), arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna • ruch tranzytowy • przyjezdni stali i sezonowi 	X X	X X	X
<p>Instytucje</p> <ul style="list-style-type: none"> • placówki opieki społecznej • szkoły • dom kultury- świetlica • inne 	X	X X	
<p>Ludzie, organizacje społeczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • OSP • Stowarzyszenia • Darczyńcy i sponsorzy 	X	X X	

W Tabeli 4 zostały zgromadzone informacje na temat miejscowości. Opisane zostały cechy charakterystyczne wsi, jej funkcje, baza materialna, sposób zorganizowania mieszkańców oraz inne fakty, definiujące miejsce miejscowości w systemie osadniczym Gminy Dominowo.

Tabela 4 Opis miejscowości Giecz

Wyszczególnienie	Opis
Co je wyróżnia?	Bogata historia ,wielkość i położenie, ład, krajobraz.
Jakie pełni funkcje?	Mieszkaniowe, edukacyjne(muzeum, szkoła).
Kim są mieszkańcy?	Wielkopolanie i ludność napływowa; pracownicy fizyczni, rolnicy, inteligencja,
Co daje utrzymanie?	Zatrudnienie w sektorze publicznym i prywatnym: umowa o pracę, praca sezonowa, rolnictwo
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	Rada Sołecka, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gieckiej.
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Wspólnymi siłami poprzez współpracę z Urzędem Gminy,
Jaki wygląd ma nasza wieś?	W miarę zadbana i czysta,
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	Kultywowanie tradycji rodzimych i wielopokole - niowych: Święconka, Wigilia, Święta Wielkiej Nocy, Pasterka w wigilię Bożego Narodzenia, kolęda, Dni Kasztelani Gieckiej, Dożynki
Jak wyglądają mieszkania i obejścia?	W zdecydowanej większości zadbane i estetycznie zagospodarowane zielenią.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Wieś zwodociągowania, rozwinięta gospodarka odpadami stałymi, kanalizacja sanitarna. Średni stan drogi gminnej.
Jakie jest rolnictwo?	3 małe gospodarstwa rolne oraz 1 duże gospodarstwo rolne; rolnictwo wielokierunkowe;
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Nieliczne połączenia autobusowe
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Plac zabaw średnio wyposażony, brak boisk do różnych dyscyplin sportowych.

Źródło: opracowanie własne

5. ANALIZA SWOT

Badanie stanu obecnego miejscowości oraz celów i zadań planu rozwoju wsi było podstawą stworzenia kompleksowej analizy mocnych i słabych stron strategii oraz szans i zagrożeń związanych z jej realizacją. Poszczególnymi elementami analizy objęte zostały następujące dziedziny:

- gospodarcza,
- społeczna,
- ekologiczna,
- techniczna.

Sfera gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zachowane unikatowe dziedzictwo kulturowe ▪ Atrakcyjne krajobrazowe położenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska aktywność gospodarcza ludności ▪ Niska ruchliwość zawodowa i aktywność społeczeństwa ▪ Niedostatek kapitału i brak zewnętrznych źródeł finansowania
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moda na ekologię, agroturystykę i zdrowy tryb życia ▪ Wejście do Unii Europejskiej ▪ Przewidywany wzrost gospodarczy ▪ Stworzenie systemu informacji inwestycyjnej ▪ Dostępność funduszy zewnętrznych, w tym unijnych na rozwój gospodarki ▪ Tendencja wzrostowa poziomu wykształcenia społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konkurencja ze strony innych regionów turystycznych ▪ Pogorszenie sytuacji w sektorze finansów publicznych ▪ Ubożenie wsi ▪ Kolizja działań rozwijających gospodarkę z funkcją ochrony przyrody

Sfera społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mała ilość obiektów rekreacyjnych ▪ Spadek średniego przyrostu ludności ▪ Wysoka migracja ludności gminy ▪ Wysoki poziom bezrobocia, szczególnie w grupie kończących naukę ▪ Mała ilość instytucji promowania kultury ▪ Brak wyposażenia w obiekty sportowe ▪ Niska aktywność społeczna mieszkańców
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reforma edukacji ▪ Wejście do Unii Europejskiej (nowy rynek pracy) ▪ Możliwość wykorzystania funduszy unijnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozdrobnienie gospodarstw rolnych ▪ Duże bezrobocie

Sfera ekologiczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Czyste środowisko naturalne ▪ Oczyszczalnia ścieków w Chłapowie i Gieczu ▪ Brak przemysłu ciężkiego w gminie ▪ Brak hałasu, zanieczyszczeń ▪ Plany urządzania lasów prywatnych ▪ Pełen stopień zwodociągowania ▪ Program poprawy zaopatrzenia w 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieuregulowana gospodarka ściekowa ▪ Położenie części gminy w rejonie „Wielkopolskiego zagrożenia ekologicznego” ▪ Deficyt wody ▪ Niska powierzchnia lasów ▪ Brak sieci gazowej ▪ Wysoki stopień zanieczyszczenia wód

wodę	powierzchniowych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak tras rowerowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwość odtworzenia akwenu wodnego w Grodziszczku ▪ Możliwość objęcia ochroną prawną nowych obiektów – siedlisk i stanowisk występowania cennych gatunków ▪ Zapobieganie erozji wietrznej poprzez stosowanie zalesień i zadrzewień śródpolnych ▪ Przeznaczenie V i VI klasy pod zalesienie ▪ Moda na zdrowy tryb życia, ekologię i agroturystykę ▪ Edukacja ekologiczna ▪ Wejście do Unii Europejskiej <ul style="list-style-type: none"> ○ Możliwość korzystania z funduszy unijnych ○ Nowe przepisy ochrony przyrody i środowiska zgodne z wymogami unijnymi ▪ Rolnictwo ekologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekologiczne wymogi unijne <ul style="list-style-type: none"> ○ Kary za niedostosowanie się do przepisów unijnych ▪ Brak skutecznych przepisów z zakresu budownictwa i zagospodarowania przestrzennego zabezpieczających krajobraz przed degradacją ▪ Opóźnienia w przygotowaniu nowych aktów prawnych i przepisów wykonawczych dotyczących ochrony przyrody i środowiska

Sfera techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oczyszczalnia ścieków z dużą rezerwą przepustowości ▪ Wystarczająca komunikacja publiczna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom telefonizacji gminy ▪ Niewłaściwa architektura dróg ▪ Zły stan dróg gminnych ▪ Brak okablowania ▪ Brak zaplecza informatycznego ▪ Dekapitalizacja infrastruktury
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dynamiczny rozwój łączności bezprzewodowej ▪ Możliwość wykorzystania funduszy unijnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regulacje prawne

6. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 2012-2019

6.1. Specyfikacja celów rozwojowych

W rezultacie prac przeprowadzonych na zebraniu wiejskim, wypracowano 2 cele strategiczne rozwoju miejscowości Giecz. Są to:

1. **Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa kulturowego**
2. **Rozwój infrastruktury sportowej**

Przyjęte cele mają za zadanie zaspokoić aspiracje sołectwa i przynieść poprawę stanu życia mieszkańców, porównywalnego ze standardem europejskim.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

Cel strategiczny 1 Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa kulturowego

Mieszkańcy miejscowości Giecz ogromną rolę przypisują rozwojowi wsi. Nie każda miejscowość w Polsce może pochwalić się tym, że była stolicą państwa polskiego. W Polsce jest niewiele miejsc, które przed ponad tysiącem lat były centrum plemiennego państwa Polan a następnie w X i XI w. jak Giecz, były najważniejszymi grodami i centrami administracyjnymi Państwa Pierwszych Piastów.

Mieszkańcom zależy na tym by mogli cieszyć się standardem życia porównywalnym z europejskim. Celem jest też podjęcie takich działań, które poprawiły by percepcję sołectwa w oczach nie tylko mieszkańców, ale i przyjezdnych, stąd też zaplanowano zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez odnowę szlaku turystycznego i urządzenia miejsca postojowego oraz postawienie ozdobnych znaków- witaczy.

Na poprawę stanu środowiska a także wizerunku naszej wsi także wpłyną także nasadzenia drzew i krzewów.

Cel strategiczny 2
Rozwój infrastruktury technicznej

Inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych nowych mieszkańców. Rozwój zainteresowań sportowych wpływa bezpośrednio na stan zachowania ludzi młodych i dorosłych, oraz uniknięcia przejawów patologii w wielu przypadkach.

Lp.	Nazewnictwo	Termin	Cel	Przeznaczenie (odbiorcy)	Kwota zł	Źródło finansowania
1.	Naprawa drogi i chodnika	2012	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszego i drogowego.	mieszkańcy	8000	budżet gminy
2.	Wymiana podłóg i posadzki w gimnazjum	2013	Poprawa estetyki oraz likwidacja „przykrego zapachu”	Uczniowie, nauczyciele gimnazjum	20 000	budżet gminy
3.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Giecz.	2014	Zaspokojenie potrzeb wszystkich mieszkańców, rozwój zachowań sportowych, poprawienie estetyki wsi.	Mieszkańcy	590 000	budżet gminy Refundacja PROW 2007-2013
4.	Budowa ścieżki łączącej 2 kościoły	2015	Poprawa jakości i standardów życia	Mieszkańcy, turyści	25 000	budżet gminy

5.	Projekt techniczny rozbudowy SUW	2016	Poprawa jakości i standardów dostarczenia	Mieszkańcy	30 000	budżet gminy
6.	Rozbudowa SUW	2017	Poprawa jakości wody i standardów dostarczania	Mieszkańcy	1100 000	budżet gminy oraz środki UE
7.	Wykonanie projektu technicznego- rozbudowa chodników	2018	Poprawa bezpieczeństwa	Mieszkańcy	15 000	budżet gminy oraz środki UE
8.	Budowa nowych chodników zgodnie z projektem	2019	Poprawa bezpieczeństwa	Mieszkańcy	200 000	budżet gminy oraz środki UE

6.2. Obrazami o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców wsi sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych. Przyjmuje się, że dla mieszkańców Gieczy w/w obszarze jest teren naprzeciwko sklepu spożywczego oraz plac zabaw przy drodze na oczyszczalnię ścieków. Te dwa obszary bezpośrednio do siebie przylegają tworząc centralnie miejsca spotkań dla dorosłych i młodzieży tworząc centralne miejsce spotkań dla dorosłych, młodzieży i dzieci z miejscowości Giecz. Przestrzeń pod sklepem traktowana jest jako teren do wszelkiego rodzaju sportów, np. bieganie, jazda na rowerze. Plac zabaw to „teren” najmłodszych mieszkańców wsi oraz ich opiekunów, którzy mogą usiąść na przygotowanych drewnianych siedziskach.

7. Zgodność Planu Odnowy Miejscowości ze Strategią Gminy oraz Planem Rozwoju Lokalnego

W 2003 roku Urząd Gminy podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania strategii rozwoju. Po wielu spotkaniach warsztatowych oraz dyskusjach w zespołach problemowych, powstały konkretne rekomendacje, dotyczące rozwoju Gminy w latach 2004-2013, które bazowały na istniejących, rzeczywistych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych.

W rezultacie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych, radnych, szefów wielu innych instytucji i przedsiębiorstw, sformułowano strategiczne obszary i cele rozwoju Gminy Dominowo:

Drzewo celów wygląda następująco:

1. Ochrona środowiska:

Gospodarka odpadami

Ochrona przyrody i krajobrazu

Ochrona powietrza

2. Rozwój turystyki

3. Odnowa i zachowanie dziedzictwa narodowego

4. Rozwój rolnictwa

5. Infrastruktura techniczna:

Infrastruktura drogowa

Infrastruktura sanitarna

Infrastruktura energetyczna

Rozwój społeczeństwa informacyjnego

6. Edukacja

7. Bezrobocie

8. Rozwój przedsiębiorczości

9. Monitoring.

8. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości

Plan Odnowy Miejscowości jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, a także o środki wsparcia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym.

8.1 Instytucja Zarządzająca Planem

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu będą pełnili pracownicy Urzędu Gminy, w skład którego wejdą:

- Wójt Gminy
- Skarbnik Gminy.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych
  - zbieranie danych finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu

8.2 Instytucja wdrażająca Plan

Urząd Gminy w Dominowie jako instytucja wdrażająca Plan jest odpowiedzialny za:

- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy (mieszkańców wsi Zberki)
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i z zapisami w strategii
- realizację inwestycji i zadań wynikających z Planu

- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Najważniejszym elementem wdrażania Planu są inspiracje i inicjatywy oddolne mieszkańców sołectwa, rady sołectkiej oraz grup formalnych i nieformalnych działających na rzecz podwyższenia standardu życia na wsi. Realizacja planowanych zamierzeń jest możliwa przy ścisłej współpracy z Radą Gminy i Urzędem Gminy w Dominowie.

9. Monitorowanie, aktualizacja i komunikacja społeczna.

9.1 System monitorowania Planu

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada Rada Gminy. Współpracuje ona z Instytucją Zarządzającą oraz z Radą Sołectką. Jej główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie, oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

9.2 Sposoby oceny i aktualizacji Planu

Skuteczność Planu będzie poddawana bieżącej ocenie. Z procesem oceny będzie powiązana aktualizacja Planu – wykonana w miarę potrzeby. Propozycje nowych zadań będą mogły być zgłaszane przez Radę Sołectką, Wójta, bądź radnych. Będą one, podobnie jak pierwotna wersja Planu, zatwierdzane najpierw przez Radę Sołectką, a następnie przez Radę Gminy.

9.3 Public Relations Planu Odnowy Miejscowości

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów, służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu Sołectwa,
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy i Sołectwa

Przewodniczący Rady

Krzysztof Rusak